

Bogen

Tommerup Keramiske Værksted

– en tilblivelsesberetning

Af Lise Seisbøll Mikkelsen, Frederiksberg

Bogen *Tommerup Keramiske Værksted* blev udgivet den 25. marts 2018, markeret med en reception på CLAY Keramikmuseum. Bogværket med dets to bind, i alt 624 sider og ca. 490 større og mindre fotos, blev omtalt i forrige nummer af CLAY Nyt. Jeg har forfattet bogens hovedtekst og medvirket ved redigeringen af begge bind, ligesom jeg har været tovholder på alle de øvrige tekstindslag, som bind 2 indeholder. CLAY Nyt's redaktion har inviteret mig til at fortælle om tilblivelsen af det knapt 5 kg tunge resultat.

Jeg har kendt Esben Lyngsaa Madsen og Gunhild Rudjord siden foråret 1990. Mit første møde med parret fandt sted, da jeg skulle afhente en keramisk krukke af Gunhild, som jeg havde købt for mine spareskillinger, uden at kende kunstneren. Det viste sig, at hun på det tidspunkt – ligesom jeg selv – boede i Tommerup Stationsby. Kort tid efter blev jeg, der dengang var inspektør i Kunsthallen Brandts Klædefabrik, inviteret med til Clay Today-symposiet, juli 1990, på Tommerup Keramiske Værksted. Kunstnergruppen Clay Today og symposiet skulle senere blive startskuddet til, at Keramikmuseet Grimmerhus i 1994 kunne åbne i Middelfart.

Uden at komme ind på detaljerne i historien kan jeg roligt sige, at Tommerup Keramiske Værkstedets historie på forunderlig vis vævede sig ind i min personlige historie hen over årtierne. Som nogle vil vide, blev jeg jo nemlig selv ansat som leder af keramikmuseet i 1997, og jeg blev der til min exit i 2015. Jeg har således igennem alle mine Grimmerhus-år med ganske jævne mellemrum samarbejdet med værkstedet og dets ejere og er som sådan den kunsthistoriker i Danmark, der kender værkstedet bedst. Alligevel blev jeg overordentligt glad, da jeg i 2016 blev inviteret til at skrive værkstedets historie, ikke mindst fordi det jo også gav mig mulighed for at arbejde sammen med keramikmuseet. Bogen skulle nemlig følges ad med udstillingen "Store Værker Kløge Hænder", med hvilken museet på fornemste vis har fejret Tommerup Keramiske Værkstedets 30 års jubilæum.

Det tager lang tid at lave så omfattende et bogværk. Vi begyndte fundraisingen til bogen i efteråret 2016, og efter nytår gik jeg i gang med researchprocessen sammen med bibliograf Gunnar Jakobsen. Vort mål var at få styr på stort set alle de kunstnere og kunsthåndværkere, der havde arbejdet på stedet igennem alle årene, ligesom jeg skulle dykke ned i Esben og Gunhilds keramiske forhistorier og selve Tommerup Teglværks ditto. Normalt gemmer folk sjældent vidnesbyrd om al deres gøren og laden i årtier, men Esben og Gunhild har været ganske gode til at gemme avisudklip og lignende, fotos i blandede kvaliteter, invitationer og bre-



Lise Seisbøll Mikkelsen med bogen *Tommerup Keramiske Værksted*.

Foto: Rodin Alvenaar

ve og sågar gamle fakturaer omtrent siden starten af deres virke på Højfyn. Så de første af 2017-månederne sorterede jeg materiale, lavede noter og begyndte at 'krydsforhøre' værkstedsfolkene om alt muligt lige fra maskiner og teknikker til sjove minder fra de mange samarbejder med forskellige kunstnere. Omkring den 1. marts begyndte jeg at arbejde på selve værkstedet. Gunnar og jeg fik indrettet os kontorpladser i et 1. sals værkfører-agtigt rum, der også rummer stedets glasurprøve-arkiv. ▶

► Snart stod det mig klart, at hvis jeg skulle nå at gennemføre det enorme researcharbejde og at være færdig med min tekst til midt i august samme år, måtte jeg simpelthen flytte til Tommerup hele sommeren over, så jeg kunne arbejde også hen over weekends og helligdage. Tilblivelsesprocessen skulle vise sig at blive mere organisk, end jeg havde kunnet forudse. Jo mere Gunnar og jeg arbejdede os ind i vort stof, des flere ting kom Esben og Gunhild i tanker om, minder og detaljer som de også ønskede at få med i bogen. De planlagte 500 sider voksede således til omtalte små 630 sider hen over den sommer, ekstraside der for en stor del skyldes tekstvækst!

I gennem mine 5-6 måneder som nærmest fast indbygger i Skovstrup uden for Tommerup havde jeg den meget store glæde at opleve mange hyggelige dage og aftener både med værkstedets faste og periodiske medarbejdere, der ligeledes arbejdede ud over enhver almindelig arbejdstid, og også de skiftende kunstnere, der kom og knoklede med deres værker på værkstedet, og som for en dels vedkommende også overnattede på stedet. Ligesådan blev jeg hen over juli måned det helt fortryllede vidne til, hvordan en af Peter Brandes' monumentalkrukker blev bygget op, bid for bid, ton for ton. Krukken, der efter brænding endte med at være 5,35 meter høj, står i dag uden for virksomheden Mascot i Pårup mellem Silkeborg og Ikast.

Det lykkedes mig faktisk at få teksten færdig til tiden. Til gengæld opstod der voldsomme problemer med at finde frem til, hvilke billeder der skulle indgå i bogen, og hvor og hvordan billederne skulle placeres. Det viste sig nemlig, da Esben fik overblik over parrets billedarkiv, at der eksisterede omkring 65.000 fotos! Ja, du læste rigtigt. Først skulle dubletter skilles

fra, så skulle resten sorteres op i henhold til, hvilke kunstnere hhv. værker der var på hvilke fotos, og endelig viste der sig massive problemer med mange af billedernes reproduktionskvalitet. Parallelt med sorteringsprocessen blev en fotograf sendt rundt i landet for at lave optagelser af værker, som der manglede billeder af i det ellers enorme billedarkiv på værkstedet. Jeg selv, der ellers ikke skulle have deltaget i billedredigeringsarbejdet, har hen over fire vintermåneder lært mere om det emne end nogensinde før.

Da bogen nu ikke kunne nå at ligge færdig til udstillingens åbning, blev der fra CLAY Keramikmuseums side gjort en fantastisk indsats for, i samarbejde med værkstedet, udgiveren, trykkeriet og mig at få fremstillet det fine 80 siders katalog *Store Formater Kløge Hænder*, som har ledsaget Tommerup-udstillingen fra dens åbning den 1. oktober 2017 og hen over vores bogudgivelse i marts i år. Hjertelig tak til Pia Wirnfeldt og Christina Rauh Oxbøll for det superbe samarbejde og de mange gensidige opmuntringer undervejs.

Det var en meget stor fornøjelse for mig at deltage i bogreceptionen på CLAY her i marts måned. Det er altid så dejligt at komme på museet og gense alle de skønne mennesker, som jeg jo kender der (jeg kalder mine besøg på CLAY for 'store-krammedage'!) Samtidig gav netop denne dag mig en helt særlig lettelse. Den skyldtes naturligvis først og fremmest, at receptionen markerede en afslutning på et uforudset stort knoklearbejde. Men samtidig var det for mig, som om der først nu blev sat et rigtigt punktum for mit eget mangeårige virke ved museet. Min hjerteligste tak for alt både til museet og til Tommerup Keramiske Værksted. ■



Opslag fra *Tommerup Keramiske Værksted* med værker af Karen LaMonte (f. 1967)

Nyt fra CLAY Venner

Heldagsturen den 14. april

- Davids Samling, København
- Værkstedbesøg hos keramikparret Birgitte og Hans Börjeson, Fulby v. Sorø

To entusiastiske guider Bodil Lütken og Gull Gaugler havde i god tid før turen udleveret et omfattende materiale, så deltagerne kunne være orienterede om, hvilket helt særligt kunstmuseum vi skulle besøge på denne herlige lørdag i hovedstaden.

Vi finder Davids Samling i det historiske København, i Kronprinsessegade tæt på Kongens Have. Museet udgøres af to ejendomme fra det 19. århundredes begyndelse. Begge er nænsomt restaurerede, så museet fremstår både smukt og tidssvarende, dog med behørig respekt for den historiske arv.

Samlingens grundlægger, højesteretssagfører Christian Ludvig David (1878 - 1960), skabte grundstammen i samlingen, og da han døde, efterlod han sine kunstsamlinger i det hus, han havde boet i, og overdrog huset og hele sin formue til C.L. Davids Fond og Samling. Siden er bestanden af ældre europæisk kunst og især samlingen fra den islamiske verden, der udgøres af kunsthåndværk fra 600-tallet til 1800-tallet, blevet kompletteret, så den fremstår som museets væsentligste samling og er den største af sin art i Skandinavien.

Til omvisningen blev turdeltagerne inddelt i tre grupper, og med de tre meget kvalificerede guider blev det en stor oplevelse at se og høre om især den islamiske samling, der repræsenterer kunstsatte fra stort set hele den islamiske verden.

Men der er meget mere at se på dette smukke sted. Vi fik kun en appetitvækker, og det kan helt bestemt anbefales at aflægge Davids Samling et længere besøg på egen hånd. I parentes bemærket, adgang er gratis.

Dagens andet besøg var i det smukke værkstedsmiljø Fulby Stentøj med en atmosfære af keramisk fællesskab, kultur og munterhed, der gjorde besøget til en varm og smuk oplevelse. Vi blev budt velkommen af et veloplagt keramikpar Hans og Birgitte Börjeson, og herefter var der fri adgang til både udstilling, værksted og til en faglig snak med parret. Vi så de helt særlige kander, fade, skåle, søjler, smukke håndvaske, gadeudstyr og vidunderlige store gulvkrukker, der er værdige til en plads på et museum, og i værkstedet fik vi bud på, hvordan de to keramikere udforsker lerets uendelige muligheder.

Både Birgitte og Hans Börjeson har kunsthåndværkeruddannelse henholdsvis fra Danmark og Sverige. Deres fælles liv startede, da de to mødte hinanden på Crowan Pottery i England, hvor de fandt et håndværkermiljø, der for dem var et ønsket alternativ til den industrielle formgivning, der var oppe i tiden i 50'erne.

Parret startede deres egen keramiske karriere i 1963 i den gamle skole i Fulby. De drejede brugsgenstande og glaserede med de få glasurer, de havde til rådighed på den tid. I 1980'erne

brændte de for første gang saltglasur – en ny udfordring, der i dag er deres speciale. De er mestre i saltglasering og arbejder med samspillet mellem farver, ornamentik og lerets struktur.

Hans og Birgitte Börjeson var med til at åbne det første kunsthåndværkermarked på Frue Plads i 1983 og har deltaget i kunsthåndværk- og keramikmarkeder i store dele af Europa. Markederne er for parret blevet en del af den livsform, det er at være keramikere.

Parret har rejst meget rundt i Europa og Afrika for at udvikle deres håndværk og lære nyt, men også for at lære andre keramikere deres kunsthåndværk.

Efter besøget gik turen tilbage til Fyn, og mange af turdeltagerne kunne ses siddende med en indkøbspose fra Fulby i skødet. Det var en glæde at gense Fulby-keramikken og dens skabere. Tak til tilrettelæggerne for en herlig dag med CLAY Venner. *sl*



CLAY Venner på butiks- og værkstedbesøg i Fulby. Foto: privat

Reminder

'Guld i købstæderne'

Den 2. og 3. juni kl. 10-15 besøger DR TV's 'Guld i købstæderne' CLAY, og vurderingsekspertter tilbyder at beskrive og vurdere jeres gemmer og klenodier. Måske kan I også sælge jeres 'guld' til professionelle opkøbere?

Læs mere i CLAY Nyt nr. 3.

sl

Andre udstillinger

Kolding

Galleri Pagter, Adelgade 3, Kolding

Husk: "Kunst – ikke mindst keramik – skal ses i virkeligheden,"
Galleri Pagter.

Udstilling og salg af ny dansk unikakeramik.

Lige nu viser galleriet nye keramiske værker af Jørgen Hansen og nye store krukker af Christian Bruun, udstillet sammen med andre af galleriets faste kunstnere.

Der kan også ses nye værker af keramikeren Tina Langhoff.

Kontakt galleriet på mail: post@galleripagter.dk eller tlf. 75540930. Kan også uden for åbningstiden kontaktes på tlf. 29803130.

sl



Christian Bruun:
Stor stentøjskrukke
til ude- eller indebrug, u.å.
H: 86 cm, Ø: 70 cm

Nyt fra CLAY Venner

Keramikturen til Bornholm

Som tidligere annonceret planlægger bestyrelsen en sensommertur til Bornholm for CLAY Venner den 17. - 21. september 2018. Turen foregår pr. bus og har afgang fra Middelfart.

Deltagerantal skal være min. 37 personer, for at turen kan gennemføres. Dog max. 45 deltagere.

Pris pr. person

4.900 kr. for enkeltværelse med eget bad

4.600 kr. pr. person for dobbeltværelse

Vi skal bo på Bornholms Højskole.

Prisen inkluderer:

- Transport fra Middelfart til Bornholm
- Transport rundt på øen til værkstedsbesøg mv.
- Helpension fortrinsvis på højskolen
- Entreer og omvisninger

Foreløbigt program for turen

- Besøg på Hjorths Fabrikker
- Bornholms Kunstmuseum
- Grønbechs Gård til European Ceramic Context 2018, som

arrangeres af KADK (Det Kongelige Danske Kunstakademis Skole for Kunsthåndværk, glas og keramik, Bornholm)

Derudover byder turen på keramikbesøg hos forskellige keramikere, bl.a. Anne Mette Hjortshøj, Anne Stougaard og besøg på Den Brune Fabrik i Nexø.

Programmet kan først blive komplet hen imod sommeren, når Bornholm vågner af vinterdvale, og først i juni måneds CLAY Nyt vil der indgå et udførligt program for turen.

Forhåndstilsagn

Senest den 24. maj har vi brug for en forhåndstilmelding. I bedes sende en mail til Gull Gaugler, hvor I bekræfter tilmeldelse og opgiver navn og antal tilmeldte. Mailadressen er: gull@gaugler.dk

Depositum

Senest den 22. juni skal I indbetale et depositum på 1000 kr. pr. person. Alle, der har givet forhåndstilmelding, vil modtage en mail om indbetalingen. Beløbet refunderes, hvis tilslutningen ikke når 37 tilmeldte.

Indbetaling af restbeløbet

Proceduren vil foreligge i CLAY Nyts juninummer.

Vi glæder os til at være sammen med jer og nyde Bornholm og keramikken. Bedste hilsner, *Bodil Lütken og Gull Gaugler*



Bornholms Højskole

CLAY | NYT

Udgives af foreningen CLAY Venner
Redaktion: Susan Lejsgaard, redaktør, susanlejsgaard@gmail.com, Bodil Toft. Layout: Claus Fenger

Maj 2018. Næste nr. udkommer primo juni.